

Θρησκεία / Θεολογία

Χρήστος Καραδήμος, Θεολόγος – Εκπαιδευτικός, Συγγραφέας

Η αδιαφορία για τους αμαρτάνοντας είναι αμαρτία

27 Φεβρουαρίου 2018

Πρέπει να αδιαφορούμε για όσους αμαρτάνουν; Η απάντηση που δίνει ο μέγας Βασίλειος είναι αρνητική (ΕΠΕ 9, 66-68). Όχι, λέγει, δεν πρέπει να αδιαφορούμε για τους συνανθρώπους μας που αμαρτάνουν. Και στηρίζει τη γνώμη του αυτή στην Αγία Γραφή. Ο Κύριος, λέγει ο μέγας Βασίλειος, έχει δώσει ξεκάθαρη εντολή, στην Παλαιά και στην Καινή Διαθήκη, για το θέμα αυτό.

Πράγματι στο Λευιτικό ο Κύριος προστάζει τα εξής: «Θα ελέγξεις με παρρησία τον πλησίον σου και δε θα χρεωθείς αμαρτία γι' αυτόν» (Λευϊτ. ιθ, 17). Αλλά και στο Ευαγγέλιο ο Κύριος πάλι προστάζει: «Αν αμαρτήσει σε βάρος σου ο αδερφός σου, πήγαινε και έλεγξέ τον ιδιαιτέρως, χωρίς να παρευρίσκεται κανείς άλλος· αν σε ακούσει και μετανοήσει, κέρδισες τον αδερφό σου. Αν όμως δε σε ακούσει, πάρε μαζί σου έναν ή δύο, για να βεβαιωθεί κάθε λόγος με το στόμα δύο ή τριών μαρτύρων. Εάν δε παρακούσει και σ' αυτούς, ανάφερε το αμάρτημά του στην εκκλησία. Εάν δε παρακούσει και στην εκκλησία, έχει τον όπως τον ειδωλόλατρη και τον τελώνη» (Ματθ. ιη, 15-17).

Επομένως, είναι ολοφάνερο από τα Γραφικά αυτά κείμενα ότι όχι μόνο δεν πρέπει να αδιαφορεί κανείς για αυτούς που αμαρτάνουν, αλλ' ότι πρέπει και να τους ελέγχει ακόμα. Γιατί όμως; Διότι, διαφορετικά, αμαρτάνει και θα τιμωρηθεί ο χριστιανός που δεν ελέγχει τον αμαρτάνοντα αδερφό εν Χριστώ. Και την άποψή του αυτή ο μέγας Βασίλειος τη στηρίζει πάλι στην Αγία Γραφή τονίζοντας ότι όποιος θέλει να μάθει πόσο πολύ θα καταδικαστεί ο χριστιανός που παραλείπει να ελέγχει (με αγάπη και πραότητα βεβαίως) τους αμαρτάνοντας, μπορεί να το μάθει πρώτον μεν απ' την απάντηση του Κυρίου, που έχει γενικό χαρακτήρα, και σύμφωνα με την οποία «όποιος δεν υπακούει στον Υιό, δε θ' αντικρύσει την αιώνια ζωή, αλλά θα μένει επάνω του η οργή του Θεού» (Ιωάν. γ', 36). Έπειτα, δε, μπορεί να το μάθει και από ιστορίες που αναφέρονται και στην Παλαιά και στην Καινή Διαθήκη. Συνεχίζοντας ο μέγας Βασίλειος αναφέρει πρώτα το περιστατικό του Άχαρ. Όταν ο Άχαρ έκλεψε ένα χρυσό ομοίωμα γλώσσας και τη στρατιωτική στολή, ο Θεός

τιμώρησε όλον τον ισραηλιτικό λαό, παρά το γεγονός ότι ο λαός αγνοούσε και εκείνον που αμάρτησε και το είδος της αμαρτίας που διέπραξε, μέχρις ότου φανερώθηκε ο Άχαρ (που αμάρτησε) και υπέμεινε τη φοβερή εκείνη καταστροφή μαζί με όλους τους δικούς του. (Ιησ. Ναυή ζ, 21-26).

Μετά το περιστατικό του Άχαρ, ο μέγας Βασίλειος αναφέρει το περιστατικό του ιερέα Ηλεί. Ο Ηλεί, αν και δεν ησύχασε για τα παιδιά του, που αμάρταναν, και τα συμβούλευσε πολλές φορές και είπε: «μη παιδιά μου· δεν ακούω καλά πράγματα για σας» (Α' Βασ. β' 24), αν και μίλησε σ' αυτά για το παράλογο της αμαρτίας και για το αναπόφευκτο της καταδίκης, παρ' όλ' αυτά, επειδή δεν τα τιμώρησε και δεν έδειξε απέναντί τους το ζήλο που έπρεπε, τόσο πολύ εξόργισε το Θεό, ώστε να καταστραφεί και ο λαός μαζί με τους γιούς του, και να παρθεί απ' τους αλλόφυλους ακόμα και η κιβωτός της Διαθήκης και να βρει οικτρό θάνατο και ο ίδιος ο Ηλεί.

Μετά την αναφορά των δύο χαρακτηριστικών αυτών παραδειγμάτων ο μέγας Βασίλειος συμπεραίνει: αν η οργή του Θεού εκδηλώθηκε τόσο φοβερή εναντίον όλων εκείνων που δε συμφωνούσαν με τον αμαρτάνοντα, και εναντίον εκείνων που εμπόδισαν το αμάρτημα και διαμαρτυρήθηκαν γι αυτό, τι θα μπορούσε να πει κανείς για εκείνους που γνωρίζουν και τους αμαρτάνοντας και τα αμαρτήματα που κάνουν, και μένουν αδιάφοροι γι' αυτούς; Ασφαλώς αυτοί θα τιμωρηθούν πολύ πιο αυστηρά για την αμέλεια του αυτή. Για τους αδιάφορους αυτούς χριστιανούς ισχύουν τα όσα έγραψε ο Παύλος προς τους Κορινθίους τονίζοντας «γιατί μάλλον δεν πενήθησατε, για να διωχτεί από την κοινωνία σας εκείνος που έκανε την πράξη αυτή;» (Α' Κορ. ε', 2). Επίσης ισχύουν όσα ο Παύλος βεβαίωσε πάλι για τους Κορινθίους, όταν ενδιαφέρθηκαν για τον Κορίνθιο που αμάρτησε: «διότι να! Αυτό ακριβώς, το ότι λυπηθήκατε σύμφωνα με το θέλημα του Θεού, πόσο δραστήριους σάς έκανε, αλλά και πόση απολογία σας έδωσε, ώστε να είστε τώρα δικαιολογημένοι απέναντί μου, και πόσην αγανάκτηση δημιούργησε μέσα σας εναντίον αυτού που αμάρτησε· αλλά και φόβο μήπως τιμωρηθείτε απ' το Θεό· αλλά και πόθο σφοδρό για να με ξαναδείτε, αλλά και ζήλο υπέρ του Θεού, αλλά και εκδίκηση κατά του κακού. Με όλη τη διαγωγή σας συστήσατε τους εαυτούς σας, και αποδείξατε ότι είστε καθαροί από κάθε ευθύνη και ενοχή σ' αυτήν την υπόθεση» (Β' Κορ. ζ', 11).

Ένας άλλος, όμως, πατέρας της αγίας Εκκλησίας μας, ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, βλέπει το θέμα και από μια άλλη άποψη πολύ ανθρώπινη, αλλά και εκκλησιολογική, από την άποψη δηλαδή της εκδήλωσης της αγάπης μας προς εκείνον που αμαρτάνει, και προς τον Κύριο Ιησού.

Λέγει. Λοιπόν, ο Χρυσόστομος, ότι η αδιαφορία μας γι' αυτόν που αμαρτάνει αποδεικνύει ότι δεν τον αγαπούμε, αλλά και ότι δεν αγαπούμε ούτε το σώμα της Εκκλησίας, του οποίου είναι μέλος και ο αμαρτωλός. Συμβουλεύει δε ο ιερός Χρυσόστομος να δείχνουμε ενδιαφέρον για τους αδελφούς μας που αμάρτησαν και να τους ελέγχουμε, αλλά με πολλή ημερότητα και με σύνεση, κι όχι με οργή.

Δεν πρέπει να λέμε, ότι δεν μας ενδιαφέρει τι κάνει ο άλλος, επειδή «ο καθένας θα βαστάσει το φορτίο των δικών του αμαρτιών» (Γαλ. στ' 5). Είμαστε κι εμείς ένοχοι, διότι, ενώ, τον είδαμε να πλανιέται, δεν τον φέραμε στον σωστό δρόμο. Εάν, δε, σύμφωνα με το Μωσαϊκό νόμο, δεν πρέπει ν' αδιαφορούμε ούτε για το ζώο του εχθρού μας, πως θα συγχωρεθούμε από το Θεό, όταν αδιαφορούμε όχι για ζώο, ούτε για τη ψυχή κάποιου εχθρού μας, η οποία χάνεται, αλλά για την ψυχή φίλου (και αδελφού μας εν Χριστώ);

Δεν πρέπει, επομένως, να προβάλλουμε τη δικαιολογία του Κάϊν ο οποίος είπε στο Θεό «μήπως είμαι φύλακας του αδελφού μου;» (Γεν. δ', 9) και να λέμε τι μας ενδιαφέρει εμάς γι' αυτόν που αμαρτάνει. Αυτή τη δικαιολογία ο ιερός Χρυσόστομος τη θεωρεί όχι μονάχα τελείως απαράδεκτη, αλλά και απάνθρωπη και αντισκεπτική, και γι' αυτό τονίζει: «από αυτό γεννιούνται όλα τα κακά, από το ότι αυτά που ανήκουν στο σώμα το δικό μας νομίζουμε ότι είναι ξένα». Και συνεχίζει: «Μη γίνεσαι, λοιπόν, απάνθρωπος, ούτε άσπλαχνος, ούτε αδιάφορος. Γιατί τα λόγια αυτά που λες είναι λόγια μεγάλης σκληρότητας και αδιαφορίας. Αυτό αποδεικνύεται από το εξής γεγονός. Όταν ένα μέλος του σώματος σου υποφέρει από κάποια αρρώστια, γιατί δε λες και τότε τι μ' ενδιαφέρει; Γιατί δε λες: από πού αποδεικνύεται ότι θα γίνει καλά, αν το φροντίσουμε και ενδιαφερθούμε γι' αυτό; (Και όχι μόνο δεν λες αυτά), αλλά κάνεις τα πάντα, ώστε, και αν ακόμα δεν το ωφελήσεις καθόλου, να μην κατηγορείς τον εαυτό σου ότι παρέλειψες να κάνεις κάτι απ' αυτά που έπρεπε. Ύστερα, για μεν τα μέλη του σώματός μας θα φροντίσουμε τόσο πολύ, για δε τα μέλη του Χριστού θα αμελήσουμε; Και πως είναι δυνατόν να συγχωρεθούμε για ένα τέτοιο αμάρτημα;

Διότι, αν δεν λυγίζω την ψυχρή αδιαφορία σου λέγοντάς σε: φρόντισε γι' αυτό το άρρωστο μέλος του σώματός σου (τον αδερφό σου που αμαρτάνει), σου θυμίζω το σώμα του Χριστού, για να γίνεις καλύτερος τουλάχιστον με το φόβο. Γιατί πως δεν είναι φρικιαστικό το να βλέπεις τη σάρκα του Χριστού να σαπίζει (τον αμαρτωλό δηλαδή αδελφό σου) και να αδιαφορείς; Και αν μεν είχες κάποιον υπηρέτη ή ένα γαΐδαρο, που να σάπιζε κάποιο μέλος τους, δε θ' ανεχόσουν να τους παραβλέψεις; το δε σώμα του Χριστού, που το βλέπεις να' ναι γεμάτο ψώρα, το προσπερνάς αδιάφορος; Δεν νομίζεις, λοιπόν, ότι αξίζει να πέσουν πάνω σου χιλιάδες κεραυνοί γι' αυτό που κάνεις; (για την αδιαφορία σου προς τον αδελφό σου που αμαρτάνει)».

Και με πολύ παράπονο ο άγιος επιλέγει: «Γι' αυτό έγιναν άνω-κάτω όλα, λόγω της αδιαφορίας μας αυτής και της απανθρωπιάς μας». (ΕΠΕ 18α, 754-771)